

A Melhame Compiled According to the Turco-Mongolian Twelve Year Animal Cycle in the Austrian National Library

Csaba Göncöl

Author:

PhD., Hungarian Research Network and University of Szeged, Research Group of the
Ottoman Age

csaba986@gmail.com

No ORCID

Keywords:

melhame, *taqvīm-i tatar*, *aḥkām-i sāl-i Türkān*, Turco-Mongolian twelve-year animal
cycle, divination, 17th century

Cite this article:

Göncöl, Csaba. “A *Melhame* Compiled According to the Turco-Mongolian Twelve Year
Animal Cycle in the Austrian National Library”

Keshif: E-Journal for Ottoman-Turkish Micro Editions 3/3 (Summer 2025): 33-42.

Available under <https://doi.org/10.25365/kshf-25-03-04>.

Article DOI 10.25365/kshf-25-03-04

Published online September 28, 2025

© 2025 Csaba Göncöl, published by *Keshif*: E-Journal for Ottoman-Turkish Micro Editions.

This is an Open Access article licensed under the Creative Commons Attribution 4.0. International
License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Context

The oriental manuscript H.O. 22, housed in the Austrian National Library, contains two texts. The first one is a copy of Şemsî Aḥmed Paşa's (died 1580) historical work, *Şāh-nāme-i Sultān Murād* (fol. 1v-87r), copied on 11. Zū l-hicce 1214 (04. April 1803). The second is a rather short text titled *melḥame-nāme* (fol. 87r-88r), the transcription and translation of which are presented in this article. It appears that both texts were copied by the same scribe, but apart from this, there seems to be no other connection between them.¹

Melḥames, also called *melḥemes*, are, among other things, a genre of calendar-based meteorological divination texts with deep roots in Turkish folk traditions. They were widely used during the Ottoman period, and many divinatory practices based on them have survived into recent times.² However, the H.O. 22. *melḥame* belongs to a unique group – namely, those based not on the hijra calendar, which was common in the Ottoman Empire, but on the 12-year Turco-Mongolian animal cycle. This type of *melḥame*, also referred to as *taḳvīm-i Tatar* 'Tatar calendar' or *aḥkām-i sāl-i türkân* 'predictions of the Turkic year', constitute only a small number of similar texts originating from the former territories of the Ottoman Empire. Of these, only a handful have been published to date.³

The *melḥame* in question dates to the 17th century, covering the years AH 1033 to 1044 (i.e. AD 1623/24–1635/36). For every year it provides broad projections on various matters of interest to an agricultural society: the amount of yield, the length and

¹ Flügel, Gustav. *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien II*. Wien, 1865. 239–240.

² Köksal, Hasan. "Doğa Olaylarını Gözlemleyerek Yapılan Tahminler: Melhameler". *Acta Turcica* 1 Ocak (2013), 1–19.

³ Balcı, Mustafa. "Bilinmeyen Bir 12 Hayvanlı Takvim Risalesi: Takvīm-i Tatar Ma'a-Acem". *Türkbilig* 20 (2010), 85–96. Boyraz, Şeref. "12 Hayvanlı Türk Takvimi ve Kehanet". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 3/14 (2010), 148–167. Çelik, Aysun. "Aksaraylı Hasan Rızâyî'nin Nazm-i Ahkām-i Sāl-i Türkân Adlı Eseri". In: *I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu: 27–29 Ekim 2016: kültür, tarih, din, medeniyet*. Haz. Sami, Yıldız Mehmet et al. Aksaray, 2017. 67–84. Hakkî, İbrâhîm. *Mar'ifet-nāme*. Ed. by: Qırımlı, Yuşuf Ziyâ. İstānbûl: Maṭba'a-i Aḥmed Kāmil, 1330. Kaya, İdris Güven. "İsmail bin Abdullah'ın Oniki Hayvanlı Türk Takvimi". *Turkish Studies* 7/2 Spring (2012), 15–34. Türkmen, Seyfullah. "Takvīm-i Tatar Ma'a-Acem' Üzerine Bir Dil İncelemesi". *Türkbilig* 22 (2012), 57–66.

harshness of winter, the amount of rain- and snowfall, the state of livestock, natural disasters, societal upheaval, and similar topics.⁴

Transcription

hāzā melhame-nāme

işbu melhame tatar-i şabā-reftār i ‘tibārıncadur on iki hayvān şüreti // on iki yıla dalālet ider ammā sene başı nevrūzdan ‘add olunur // her bār ki on iki āhır olsa yine ibtidādan ‘add olunur ğaflet // olınmaya ve hem on iki bāba takşim olınmışdur

1033 bāb-ı evvel sıçan sālīdūr bu yıl ekin ve bicin çok // ola ve hem yıl yumşak eyü ola ve lākin hastalıklar çok ola // yılıñ āhiri eyü ola ve dağı kar ve yağmur çok ola ve sıçan // çok ola ve zahmetler çok ola emīnlik olmaya ve kış uzun // ola ve eger bu yıl oğul ve kız toğursa uşlu ve ‘ākıllu ola // 1034 bāb-ı sālī şıgır sālīdūr bu yıl hastalıklar çok ola // ve hem yemiş az ola ammā yağmur yazın çok ola ve ceng ü cidāl // çok ola ve hayvānāta ölüm erişe ve kış katı ola ve bu yıl // toğan oğul ve kız oynayıcı ola ve kinci ola ve hem güzel yüzlü // mühib ola 1035 bāb-ı sālīs pars sālīdūr bu yılıñ evveli // güzel ola ammā soñı katı kar ola ve dağı h^vācelere hastalıklar [86v] ola ve ucuzlık ola ve diyār-ı mağreb ve deryāda ceng ola ve bu // yılda oğul ve kız toğsa güzel ola ve mühib ola ve maḥabbetlū // ola ve sitārelū ola 1036 bāb-ı rābi ‘tavşan sālīdūr // bu yıl ni‘metler firāvān ola ve şular taşkun ola ve ekin ve bicin // çok ve ‘avāmm-ı nāsa hastalıklar irişe ve şadağa virenler hoş ola // ba‘z-ı yerlerde ceng u cidāl çok ola ve ba‘z-ı yerlerde biri // birine ziyānlar dege bu sene dünyāya gelen oğlan ve kız ‘ākıllu // ola ve eyü hūylu ve şirīn yüzlü ve çok sözlü ola 1037 bāb-ı hāmis neheng ya‘nī timsāhdur bu yıl leşkerde // harb ve fitne çok ola ve yağmur az ola ve kış katı ola // ve ekin ve bicin eyü ola ve hastalıklar ola ve bu yıl toğan oğlan // ve kız eyü olmaya ve ba‘zılar dimişler eyü ola 1038 bāb-ı sādīs // sāl-i mār ya‘nī yilandur bu yıl kış katı ola ve yemiş kem ola ammā // ekin ve bicin eyü ola ve dağı yılan ve çıyan çok ola ziyānları irmeye ve bu yılda vücūda gelen oğul ve kız haylī yavuz ola // ve

⁴ The text is transcribed according to the guidelines of *Keshif*. There are several cases where the text deviates from the orthography of Arabic and Persian, particularly *h*, *ḥ*, and *ḫ*. These I left according to the original spelling. The manuscript regularly spells *çok*, these are given here as? the expected Turkish *çok*.

maṣḥara ola 1039 bāb-ı sābi ‘sāl-i esb ya ‘nī at yılı // bu yıl taraf-ı Türkiṣtānda ḥarb ve kan ve ceng çok ola // ve ḥayvānāta ölüm ola ve taḥıl eyü ola ve ḥastaluklar çok ola // ve kış miyāne ola ve bu yılda vücūda gelen evlād ‘āqıl ve zīrek // ola 1040 bāb-ı sāmīn koyun sālīdür bu yıl kış uzun // ola ve ekinlere āfet iriṣe ve fitne ve ḥarb ola ammā tiz gece // ve ḥastaluklar ziyāde ola ve ḥayvānātuñ ḥālī eyü ola ve bu // yılda vücūda gelen evlād ‘ālim ve edeb ıssı ola ammā düşmenleri [87r] çok ola 1041 bāb-ı tāsi ‘ḥamdūna ya ‘nī meymūn yılıdur bu // yıl kış katı olur ve kuraḫ ola ve yemiş kem ola ve ḥastalıklar // çok ola ve taḥıl eyü ola ve ḥayvānāta āfet iriṣe ammā ṣoñı eyü // ola ve bu yıl vücūda gelen evlād edebsüz ve ḥürmetsüz ve bī- ‘aql // ola 1042 bāb-ı ‘āṣir sāl-i murğ ya ‘nī tavuḫ bu yıl kış // uzun ola ve yıl evvelinde ḥastalıklar ola ammā girü iyilikler // ola ve daḫı ḥāmīle ḥatunlara ziyān ire ve ḥayvānātuñ ḥālī eyü // ola ammā ekin ve bicin miyāne ola bu yıl vücūda gelen evlād güzel yüzlü ola ammā düşmenleri çok ola 1043 bāb-ı iḥdā ‘aṣar sāl-i seg ya ‘nī köpek bu yıl kış ziyāde ola yemiş eyü ola ve ḥayvānāta ḥastalıklar iriṣe ve ölüm çok ola ammā taḥıl miyāne ola ve bu yıl toḡan oḡlan maḥbūb olub // düşmenleri çok ola 1044 bāb-ı iṣnā ‘aṣar toñuz sālī // bu yılda kış miyāne gece ammā ‘avāmm-i nāsda ḥastaluklar olub // taḥıl eyü olmaya ammā ni ‘met firāvān ola pādiṣāhlara ve beglere āfet // iriṣe ḥilāfetleri dürüst olmaya gāret ola ve re ‘āyāya // teṣevvūṣ ola göz aḡrısı ve ḫulunc zaḫmeti çok ola ve bu yılda vücūda gelen eyü ola ve ba ‘zılar derler nāḫalef ola // v-allāhu a ‘lam ve-l-ḫakam [temā]m [temā]m [temā]m

Translation

This [is] a *melhame*-book

This *melhame* depicts the beliefs of the Tatars, who [ride] swiftly like the East Wind. They arrange twelve animal species into twelve years, [they] count [the year] from *Nevrūz*. Whenever the twelve [year cycle] ends, they count it from the beginning. Keep this in mind! They also divide [the cycle] into twelve chapters.

[The year of] 1033, first chapter, year of the rat. This year, crops and yields will be abundant. The year will be mild and good, but there shall be much sickness. The end of the year will be favourable, there shall be abundant snow and rain. There will be

many rats and many hardships. [Life] will be insecure, and the winter will be long. If a boy or girl is born this year, they shall be well-mannered and intelligent. [The year of] 1034, second chapter, the year of the ox. This year, there will be much sickness. Fruits will be scarce, but in the summer, there will be abundant rain. There will be much fighting and bloodshed, livestock will perish, and the winter will be harsh. Boys and girls born in this year shall be playful (? *oynayıcı*) and vengeful, but they will have a pretty face and a stately stature. [The year of] 1035, third chapter, the year of the panther. The beginning of this year will be pleasant, but at the end, there will be heavy snow, and sickness will afflict the *hocas*. Prices will be low. In the West and at sea, there will be war. If a boy or a girl is born this year, they will be beautiful, sociable, lucky and fortunate. [The year of] 1036, fourth chapter, the year of the hare. This year, blessings will be plentiful, the waters will overflow, and the crops and yields will be abundant. Sickness will afflict humankind, [but] those who give alms will have a pleasant [year]. In some places, there will be much war and bloodshed, while in others, people will suffer losses. Boys and girls coming to this world this year will be intelligent, good-natured, sweet-faced, and loquacious. [The year of] 1037, fifth chapter, the year of the crocodile. This year, there will be [in]fighting and mutiny in the army. The rains will be scarce, and the winter will be harsh. The crops and yields will be good, [but] there will be much sickness. Some say boys and girls born this year will be good, while other say they will not be good. [The year of] 1038, sixth chapter, the year of the snake. This year, the winter will be harsh, fruits will be scarce but crops and yields will be good. There will be many snakes and centipedes – may they cause no harm! Boys and girls born this year will be extremely ferocious and buffoonish. [The year of] 1039, seventh chapter, the year of the horse. This year in Turkestan, there will be much fighting, blood, and war. Livestock will perish, [but] grain [yields] will be good. There will be much sickness, and the winter will be mild. Children born this year will be intelligent and clever. [The year of] 1040, eighth chapter, the year of the sheep. This year, the winter will be long, and misfortune will befall the crops. There will be unrest and war, but these shall swiftly pass. There will be much sickness, [but] the state of the livestock will be good. Children born in this year will be learned and

literate, but they will have many enemies. [The year of] 1041, ninth chapter, the year of the monkey. This year, the winter will be harsh and dry, fruits will be scarce. There will be much sickness, [but] grain [yields] will be good. Misfortune will befall the livestock, but [the year] will end well. Children born in this year will be shameless, disrespectful, and foolish. [The year of] 1042, tenth chapter, the year of the hen. This year, the winter will be long. At the beginning [of the year], there will be much sickness, but the rest will be good. Pregnant woman will suffer harm. The condition of the livestock will be good, but the crops and yields shall be average. Children who are born this year will be beautiful, but will have many enemies. [The year of] 1043, eleventh chapter, the year of the dog. This year, the winter will be harsher [than usual], fruits will be abundant, and the livestock will suffer sickness. There will be much death, grain [yields] will be moderate. Children born in this year will be beloved but will have many enemies. [The year of] 1044, twelfth chapter, the year of the pig. This year, the winter will pass mildly, but humankind will suffer from sickness. Grain [yields] will not be good, but blessings will be plentiful. Kings and *beys* will face misfortune, and their misdeeds will go uncorrected. There will be plundering, and turmoil will affect the subjects. There will be much eye pain and cramps. Some say those born in this year will be good, other say they will be wicked. God knows and judges! F[inished].

Bibliography

Österreichische Nationalbibliothek, Handschriften und alte Drucke, H.O. 22.

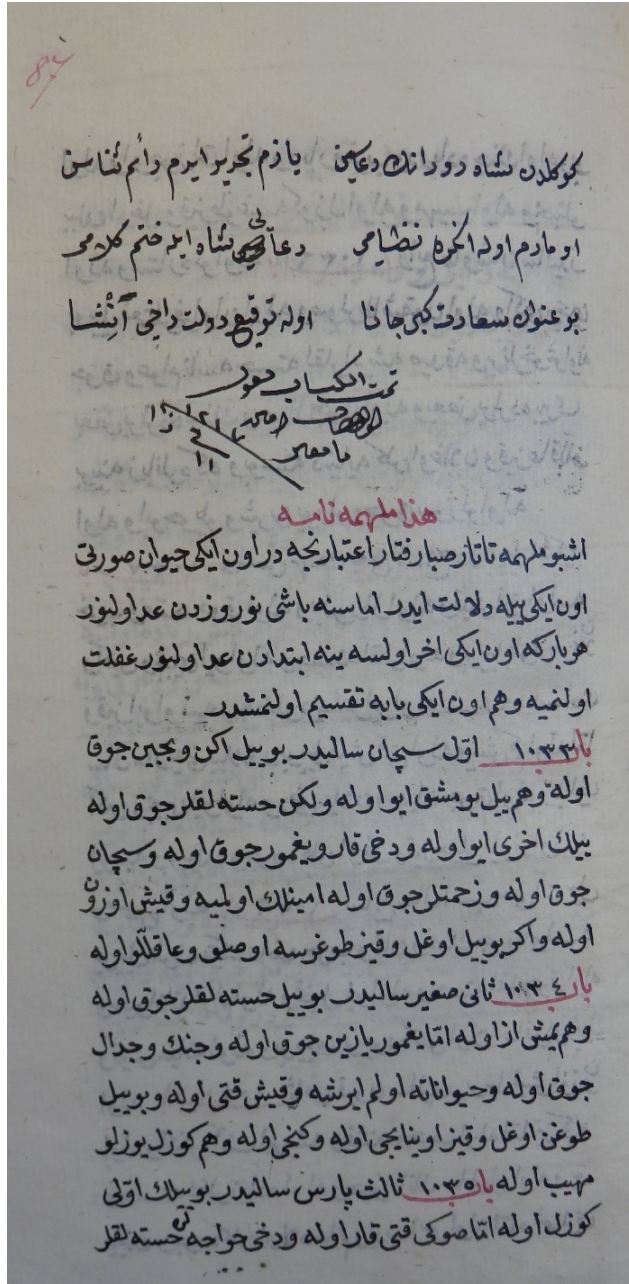
Balcı, Mustafa. “Bilinmeyen Bir 12 Hayvanlı Takvim Risalesi: Takvîm-i Tatar Ma‘a-Acem”. *Türkbilig* 20 (2010), 85–96.

Boyras, Şeref. “12 Hayvanlı Türk Takvimi ve Kehanet”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 3/14 (2010), 148–167.

Çelik, Aysun. “Aksaraylı Hasan Rızâyî’nin Nazm-i Ahkâm-i Sâl-i Türkân Adlı Eseri”. In: *I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu: 27–29 Ekim 2016: kültür, tarih, din, medeniyet*. Haz. Sami, Yıldız Mehmet et al. Aksaray, 2017. 67–84.

- Flügel, Gustav. *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien II*. Wien, 1865.
- Ḥaqqī, İbrāhīm. *Mar ‘ifet-nāme*. Ed. by: Qırımī, Yuşūf Ziyā. İstānbūl: Maṭba‘a-i Aḥmed Kāmil, 1330.
- Kaya, İdris Güven. “İsmail bin Abdullah’ın Oniki Hayvanlı Türk Takvimi”. *Turkish Studies* 7/2 Spring (2012), 15–34.
- Köksal, Hasan. “Doğa Olaylarını Gözlemleyerek Yapılan Tahminler: Melhameler”. *Acta Turcica* 1 Ocak (2013), 1–19.
- Türkmen, Seyfullah. “Takvīm-i Tatar Ma‘a-Acem’ Üzerine Bir Dil İncelemesi”. *Türkbilig* 22 (2012), 57–66.

Facsimile 1

Facsimile 2

اوله و او جوق اوله و ديار مغرب و درياده جنگ اوله و بو
 بيله اوغل و قيز طوغسه كوزل اوله و مهرب اوله و محبتلو
 اوله و ستاره لو اوله **بار ۱۰۳۶** رابع طاوشان سالدیر
 بوييل نعمتلى فراوان اوله و صولر طاشقون اوله و اكين و بچين
 جوق و عوام ناسه حسنه لقلير ايرشه صدقه و يرلر خوش اوله
 بعض يرلرده جنگ و جدال جوق اوله و بعض يرلرده برى
 برينه زيانلر دكه و بوسنه دنيايه كلن اوغلان و قيز عاقللو
 اوله و ابو حويلو و شيرين يوزلو و جوق سوزلو اوله
بار ۱۰۳۷ خامس نهك يعنى تمساح در بوييل لشكرده
 خرب و فتنه جوق اوله و يغور از اوله و قيش قتي اوله
 و اكين و بچين ابو اوله و حسنه لقلير اوله و بوييل طوغن اوغلان
 و قيز ابو اوله و بعضلر ديمشلى ابو اوله **بار ۱۰۳۸** سادس
 سال مار يعنى بيلاند بوييل قيش قتي اوله و يميش كم اوله اما
 اكين و بچين ابو اوله و دخی بيلان و چيان جوق اوله زيانلر
 ايرميه و بوييله وجوده كلن اوغل و قيز حيلي ياوز اوله
 و مسخر اوله **بار ۱۰۳۹** سابع سال اسب يعنى آت بيلي
 بوييل طرف تركستانده حرب و قان و جنگ جوق اوله
 و حيوانانده اولم اوله و تخيل ابو اوله و حسنه لقلير جوق اوله
 و قيش ميانده اوله و بوييله وجوده كلن اولاد عاقل و زيرك
 اوله **بار ۱۰۴۰** ثامن قيون سالدیر بوييل قيش اوزون
 اوله و اكندر آفت ايريشه و فتنه و حرب اوله اما تيز كچه
 و حسنه لقلير زياده اوله و حيوانانك حالى ابو اوله و بو
 بيله وجوده كلن اولاد عالم و ادب اسى اوله اما دشمنلر
 ۳۰

Facsimile 3

